

Az egyesület a tevékenységét annak tudatával végzi, hogy a hazai bányászat és kohászat geológiai és földrajzi adottságaiból eredő hátrányaival szemben elsősorban azzal a gazdag múltból is töltekező szakmai tudással, elkötelezettséggel lehet felvenni a harcot, amely az OMBKE tagjait is jellemzi. Átalakuló, korszerűsödő gazdaságunknak olyan bánya- és kohómérnökökre van szüksége, akik az adottságokat tudomásul véve felismerik és kihasználják a lehetőségeket, melyek ilyen feltételek között is sikeressé tehetik ezeknek az ősi szakmáknak a művelését, akik képesek

a 21. század követelményeinek megfelelően gondolkodni és tevékenykedni. Az OMBKE – a hagyományok őrzésén és ápolásán kívül – elsősorban ehhez tud és kíván segítséget nyújtani mind egyéni, mind pártoló tagjainak.

Mint a 125 éves jubileumi ünnepségen is megerősítést nyert, az egyesületet az az összetartó erő élte, mely a „hazaszeretet, szakmaszeretet, barátság” alapelveire épül.

*Dr. Hatala Pál–Molnár István–
Dr. Gagyi Pálffy András*

Az OMBKE szakosztályainak történetéből

A Bányászati Szakosztály és helyi szervezetei főbb rendezvényei 2002-2016-ban

Az összeállítás elsősorban azokat a rendezvényeket ismerteti, amelyek nem az egyesület egészét érintően kerültek megrendezésre, és tételen nem tér ki az egyes helyi szervezetek egyedi olyan rendezvényeire, amelyek egy-egy előadást, egy-egy aktuális eseményről történő megemlékezést, kirándulást jelentettek. Ezek száma évenként a több tucatot, esetenként a 100-at is elérte. Felsorolása meghaladja jelen összefoglaló kereteit. Egyes helyi szervezetek rendszeres jelleggel, havonta előre megadott időpontokban tartottak, tartanak összejövetelt, mások eseti jelleggel tartanak helyi rendezvényeket. Számos rendezvény más helyi civil szervezetekkel összefogva, közös együttműködéssel jött létre.

A teljesség igénye nélkül az alábbi eseményeket emelném ki. *(Az összeállítás a BKL Bányászatban megjelent tudósítások, valamint a helyi szervezetektől kapott információk alapján készült.)*

Az egyes helyi szervezetek tevékenységében a 2002-2016 közötti időszakban voltak, vannak évente visszatérő események. Ezek közül kiemelkednek:

- A bányásznap, valamint a Borbála-nap eseményeihez kötődő rendezvények. Ezek keretében emlékmű, emlékhely, emléktábla avatások, kiállítások, koszorúzások, szentmisék, szakestélyek megtartása.
- Több helyi szervezet megalakulásának is kerek (45, 50, 60, 90 stb. éves) évfordulóit este erre az időszakra, amelyek méltó módon kerültek megünneplésre.
- Évenként visszatérő események, mint pl.:
 - „Civileké a ház” rendezvénysorozat (Oroszlány)
 - „Salgótarjáni Ipartörténeti Napok” 2008-tól
 - Bányász hősök napja (Tatabánya)

A helyi szervezet keretein túlmutató rendezvények:

- Bányászati szakigazgatási konferenciák (2008-tól OMBKE szervezői részvétele nélkül).
- Bányagépészeti, bányavillamossági konferenciák.
- Bányamérő továbbképző és tapasztalatcsere konferenciák változó helyszínekkel.
- „Jó szerencsét” emlékülések minden év áprilisában

Várpalotán.

– Szt. Borbála ökomenikus istentisztelet.

Az alábbiakban évenként emelek ki néhány jelentős eseményt.

2002

- május 8-10. XLI. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Balatongyörök
- szeptember 26-27. XXXV. Bányagépészeti és Bányavillamossági Konferencia. Balatongyörök

2003

- május 12-14. VIII. Bányászati Szakigazgatási Konferencia. Balatongyörök
- május 26-27. Bányászati Munkavédelmi Konferencia. Budapest
- június 11-13. XLII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Pécs
- június 13. „250 éves a magyar szénbányászat” Tudományos Konferencia. Sopron
- szeptember 16. I. Recki Múzeumi Nap – Emlékezés. Reck
- szeptember 25-26. XXXVI. Bányagépészeti és Bányavillamossági Konferencia. Balatongyörök.

2004

- február 28. XXIII. Bányászbál. Pécs
- május 14. Energia és Környezet Konferencia. Miskolc
- május 26-28. XLIII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Dobogókő
- október XXXVII. Bányagépészeti és Bányavillamossági Konferencia. Balatongyörök.

2005

- február 26. XXIV. Bányászbál. Pécs
- május 4-5. IX. Bányászati Szakigazgatási Konferencia. Balatongyörök
- május 18-20. XLIV. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Salgótarján
- június 10-11. Borsodi Szakigazgatási Konferencia. Miskolc-Tapolca
- október 21. Szakmai nap. Bátaapáti.
- november 11. 110 éves az OMBKE Salgótarjáni Osztálya ünnepi rendezvény. Salgótarján.
- november 16-17. Bányászati Munkavédelmi Konferencia és Fórum. Budapest

2006

- április 1. 30 éves a Márkushegyi Bányauzem jubileumi rendezvény
- április 19-20. X. Bányászati Szakigazgatási Konferencia. Zalakaros
- május 24-26 XLV. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Szolnok-Szajol

2007

- május 23-24. XI. Bányászati Szakigazgatási Konferencia. Zalakaros
- május 23-25. XLVI. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Gyula
- június 1. 70 éves az Oroszlányi Szénbányászat. Jubileumi ünnepség.
- június 6. Bauxitbányászati Szakmai Nap. Halimba
- június 8. Jubileumi Bányászati Szakigazgatási Konferencia. 110 éves az OMBKE Borsodi Helyi Szervezete. Miskolctapolca.
- szeptember 24-28. A Nemzetközi Bányamérő Egyesület (ISM) XIII. Kongresszusa. Budapest
- november 27-28. Bányászat és Geotermia Konferencia. Visegrád
- november 29-30. Bányászat–Kultúra–Hagyomány. Tudományos Konferencia. Budapest, Tatabánya
- december 10-11. A munkavédelem időszerű kérdései a bányászatban és a gáziparban. Visegrád

2008

- június 4-6. XLVII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Esztergom-Kertváros
- november 19. Bauxitbányászati Szakmai Nap. Halimba

2009

- június 3-5. XLVIII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Szolnok-Szajol
- június 5. Konferencia dr. Richter Richard emlékére. Miskolc
- október 29. II. Salgótarjáni Ipartörténeti Emléknap. Salgótarján
- november 25. 50 éves az OMBKE Tatabányai Csoportja. Tatabánya

2010

- június 9-11. XLIX. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Salgótarján-Eresztény

2011

- április 7. Megemlékezés Kunoss Endre születésének 200. évfordulójáról, emléktábla-elhelyezés. Egyházashetye.
- május. Szakmai nap az oroszlányi szervezetnél. Oroszlány
- június 8-10. L. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Sopron
- június 17. Baráti találkozó a tatabányai szervezetnél. Tatabánya.
- június 23. Szakmai nap a mecseki szervezetnél. Pécs.
- szeptember 15. „Magyarországi kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezése bányászati módszerekkel.” Konferencia. Bátaapáti.
- október 3. „90 éves az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete” emlékülés. Dorog

Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere Tiszteletbeli Hites Bányamérő oklevél átadása

- december 9. „A szénbányászat jövője az észak-magyarországi régióban” konferencia. Miskolc

2012

- május 10. „Benedek Endrére emlékezünk” emlékülés. Dorog
- június 13-15. LI. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Székesfehérvár
- november 22-23. „A munkavédelem időszerű kérdései a bányászatban és a gáziparban” Munkavédelmi Konferencia. Visegrád.

2013

- február 27. A magyar bauxitbányászat 1926-2013. Tapolca
- május 29-31. LII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Pécs

2014

- május 14. „A szénre épült város”. szakmai nap. Oroszlány.
- június 4-6. LIII. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Miskolctapolca

2015

- március 19-20. Országos Bányászati Konferencia. Egerszálók
- május 20-22. LIV. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Zalaszentlászló
- szeptember 4. Kőbányászati Nemzeti Emlékhely avatás Dorog.
- október 8. Emlékülés a 150 évvel ezelőtt indult ajkai szénbányászat, és az 50 éves Bányászati Múzeum tiszteletére. Padragkút.
- október 10. 50éves a Salgótarjáni Múzeum emléknap. Salgótarján.
- december 2. 60 éves a mecseki uránércbányászat szakmai emléknap. Pécs

2016

- június 8-10. LV. Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcsere. Budapest
- szeptember 4. „90 évvel ezelőtt kezdődött a hazai bauxitbányászat” emlékülés. Gánt.
- november 12-13. Kiállítóként részvétel a Természettudományi Múzeumban tartott „Földtudományos Forгатag” rendezvényen. Budapest.

– november 24-25. Országos Bányászati Konferencia. Egerszalók.

Huszár László

A Szakosztály vezetői

Időszak	Elnök	Titkár
1949-1952	Vargha Béla	Heinrich József
1952-1954	Ajtay Zoltán	Hansági Imre dr.
1954-1958	Stoll Lóránt dr.	Heinrich József
1958-1960	Gagy Pálffy András dr. id.	Heinrich József
1960-1963	Gagy Pálffy András dr. id.	Bubics György
1963-1966	Tamássy István dr.	Serfőző István
1966-1969	Tamássy István dr.	Böszörményi Béla
1969-1972	Podányi Tibor id.	Böszörményi Béla
1972-1976	Kreffly Gábor	Böszörményi Béla
1976-1981	Stubnyán István	Beke Imre
1981-1985	Hováth László dr.	Szűcs Imre
1985-1990	Tóth István dr.	Szűcs Imre
1990-1994	Fazekas János dr.	Gál István dr., Stoll Lóránt ifj.
1994-2000	Kovács Loránd	Kovács János
2000-2004	Tamaga Ferenc	Katona Gábor dr.
2004-2007	Havelda Tamás dr.	Huszár László
2007-2010	Nagy Lajos	Huszár László
2010-2014	Erős György	Huszár László
2014-	Huszár László	Böhm Balázs

A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály (KFVSz) története

Az OMBKE 1892. évi megalakulását követően a szakemberek (geológusok, bányamérnökök) – a motorizáció fejlődésével – egyre többet foglalkoztak a szénhidrogén-bányászattal. A trianoni békediktátum okozta törés után a megcsönkített országban még fontosabbá vált a kőolajkutatás és -termelés. A kinestári és angolszász tőkével indult kutatások 1937-ben hoztak eredményt Bükkszéken és Bázakerettye térségében. A bükkszéki olajmezőnél nagyságrenddel nagyobb dél-zalai olajmező növekvő termelésével 1938-ban megalakult a MAORT (Magyar Amerikai Olajipari Rt.). Egyre többen dolgoztak a nagykanizsai székhelyű cégnél, és újabb zalai olajmezőket fedeztek fel. Napi igénnyé vált a szakemberek, munkások szakirányú képzése, továbbképzése, szakmai fórumok, rendezvények szervezése, az önképzés kedvező feltételeinek megteremtése. Erre legjobb megoldás, a már nagy hagyománnyal rendelkező Magyarhoni Földtani Társulaton túl, a szilárdásvány-bányászokat és kohászokat jól összefogó OMBKE új, a szénhidrogéniparral foglalkozó (szak)osztályának létrehozása. Bázakerettyén és Nagykanizsán dolgozott a legtöbb olajipari szakember, így Nagykanizsán alakult meg 1941. április 17-én a Dunántúli Olajvidéki Osztály. Alapító elnök dr. Papp Simon, a MAORT főgeológusa, aki később a koncepció MAORT per fő vádlottja lett.

Zsigmondy Béla-emléktábla avatás

1955. április 5-én, Szolnokon megalakult az Alföldi Csoport, elnöke Szatmári Ferenc lett. (Az Alföldön ekkor szinte kizárólag fúrás szakemberek dolgoztak.)

A két legjelentősebb „osztály” illetve „csoport” több névváltozáson, átalakuláson ment keresztül napjainkig. Hosszabb-rövidebb ideig működött rokon szakmát képviselő szakcsoport, helyi szervezet, valamint egy-egy céghez, településhez kötődő szervezet. Az „anyaszervezet” névváltozásai:

- a) Dunántúli Olajvidéki Osztály 1941. 04. 17–1949. 03. 10.
- b) Olajbányászati Szakosztály 1949. 03. 10–1970. 04. 23-ig
- c) Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály 1970. 04. 23–1981. 09. 15.
- d) Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály 1981. 09. 15-től

A szervezeti változások, névváltozások, elágazások időrendben:

1. Dunántúl
 - 1.1. Dunántúli Olajvidéki Osztály (1941-1949)
 - 1.2. Olajbányászati Szakosztály (1949-1970), ezen belül megalakult az Alföldi Csoport 1955-ben
 - 1.2.1. Dunántúli Csoport (1952-1964)
 - 1.2.1.1. Nagykanizsai Csoport (1964-1972)
 - 1.2.1.2. Bázakerettyei Csoport (1964-1965)
 - 1.2.1.3. Dunántúli Csoport, Gellénháza (1965-1969)
 - 1.2.1.4. Siófoki Csoport (1968-1983)
 - 1.2.1.5. Siófoki Helyi Szervezet (1983-1993)
 - 1.2.1.6. Földgázszállítási Szakcsoport (2007-től)
 - 1.2.1.7. Vízkutató és Fúró Szakcsoport (1968-1969), Vízkutató Szakcsoport (1969-1972) Vízfúrás Szakcsoport (1972-1979), Vízfúrás Csoport (1979-1983) Vízfúrás Helyi Szervezet (1983-tól)
 - 1.2.2. Nagylengyeli Csoport (1969-1972)
 - 1.2.3. Gellénházi Csoport (1972-1979)
 - 1.2.4. Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat (KFV) Helyi Csoport az 1.2.1.1. és az 1.2.3 egyesülésével (1979-1983)
 - 1.2.5. KFV Helyi Szervezet (1983-1993)

- 1.2.6. Nagykanizsai Helyi Szervezet (1993-1994) (A szanki és kiskunhalasi tagok átigazoltak az Alföldi Szervezethez.)
- 1.2.7. Dunántúli Szakcsoport (1994-1995)
- 1.2.8. Dunántúli Helyi Szervezet (1995-től)
- 1.3. Szilárdásvány-kutatási Helyi Szervezet 1983. 08. 09-től 2007. 05. 18-ig működött Balatonalmádiban, és beolvadt a Vízfürési Helyi Szervezetbe.
- 1.4. Szénhidrogénipari Kutató- és Fejlesztő Intézet (SZKFI) Helyi Szervezet 1980-1993-ig működött Százhalombattán, majd Békásmegyeren.
- 1.5. Ipargazdasági Szakcsoport (1970-1982)
- 1.6. Ipargazdasági Bizottság (1982-1997)
- 1.7. Geotermikus Szakcsoport 1988. 05. 11-1996. 12. 31-ig dolgozott.
2. Alföld
- 2.1. Alföldi Csoport (1955. 04. 05-1961. 12.)
- 2.2. Alföldi Szakcsoport (1962-1969)
- 2.2.1.1. Alföldi Fúrési Szakcsoport (1969. 03. 24-1979)
- 2.2.1.2. Alföldi Fúrési Csoport (1979-1983)
- 2.2.1.3. Alföldi Fúrési Helyi Szervezet (1983-1994)
- 2.2.2.1. Alföldi Termelési Szakcsoport (1969-1983)
- 2.2.2.2. Alföldi Termelési Helyi Szervezet (1983-1994)
- 2.3. Alföldi Helyi Szervezet, a Fúrési és Termelési Helyi Szervezetek összevonásával (1994-től)
- A Budapesti Csoport 1968. 03. 24-től 1983-ig, a Budapesti Helyi Szervezet 1993-ig működött, majd 2007-től ismét működik.
- Az Olajbányászat-történeti Munkabizottság 1978-tól folyamatosan működik.
- A KFVSZ, illetve jogelődjei az induló tizenkilenc főtől a legnagyobb taglétszámot (1030) 1980 után érte el, ma ez 300 fő.
- A Szakosztály munkája lényegében ma is megfelel az alapítók célkitűzéseinek: a magyar kőolajipar irodalmának művelése, a szakmai kérdések tárgyalása, vitája, (bányászati) hagyományaink őrzése, átmentése. A célok bővültek és a felsoroltak szerint realizálódtak:
- Az egyetemi és középiskolai oktatás támogatása, olaj- és gázipari szakemberek vendégoktatók a tanintézményekben.
 - Szakmai konferenciák szervezése, tudományos előadások tartása. Ez év októberében Siófokon már a XXXI. Nemzetközi Olaj- és Gázipari Konferencia és Kiállítás lesz.
 - Fontosak még a szakmai napok, ankétok, vitautlések, melyek segítik az információcserét, a közvetlen kapcsolatok elmélyítését.
 - Több szaklap biztosít publikációs lehetőséget. 1956-tól a Bányászati Lapokban rendszeresen közölt szénhidrogén-ipari cikkeket. 1968. 01. 01-től az új Kőolaj és Földgáz című folyóiratban jelentek

meg a szakcikkek. 2016-ban anyagi okok miatt a „Kőolaj és Földgáz” egybeolvadt a BKL Bányászat c. folyóirattal.

- Jelentősek a – főleg – környező országok társegyesületeivel és a hazai rokon társadalmi szervezetekkel kiépült szakmai kapcsolatok.
- Általában a KFVSZ szervezi és rendezi a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeummal (MOGIM) is együttműködve az ipar, a szakma és jeles szakemberek jubileumi ünnepségeit, emlékezéseit. Kiemelt rendezvény az évente ismétlődő Szent Borbála-mise, valamint az állami Szent Borbála ünnep a Szent Borbála érem átadásával.
- Esetenként a KFVSZ gondozásában megjelenik ipartörténeti, hagyományápoló témájú könyv.
- Az OMBKE (KFVSZ) – MOL – MOGIM ez évben hirdeti meg 23. alkalommal a Történeti Pályázatot, melyekre beérkezett értékes szakmatörténeti dolgozatok, kapcsolódó archíváliák a MOGIM gyűjteményeit gyarapítják.
- A Szakosztály segíti a fővárosi és a vidéki – főleg nyugdíjasokat összefogó – rendszeres hagyományápoló összejöveteleket.

A KFVSZ és elődei az elmúlt hatvanöt év alatt eredményesen betöltötte szerepét. Fontos, elhivatott társadalmi (szakmai) szervezetként segítette a fluidum-bányászati és kapcsolódó cégek, a szakemberek fejlődését, a szakmai identitás többoldalú erősítését, a szakmai-személyes kapcsolatok jobbítását.

Tóth János

A Szakosztály vezetői

Időszak	Elnök	Titkár
1941-1948	Papp Simon dr.	Alliquander Ödön dr. Kertai György
1949-1952	Gyulay Zoltán	Horváth László
1952-1954	Kántás Károly dr.	Szurovy Géza dr.
1954-1957	Majerszky Béla	Zonda Pál
1957-1963	Bencze László	Hegedűs Ferenc
1963-1966	Alliquander Ödön dr.	Benedek Ferenc
1966-1969	Alliquander Ödön dr.	Heinemann Zoltán dr.
1969-1972	Szilas A. Pál dr.	Heinemann Zoltán dr.
1972-1975	Placskó József	Szabó György dr.
1975-1976	Hangyál János	Szabó György dr.
1976-1979	Hangyál János	Lányi Tibor
1979-1994	Hangyál János	Kovács János
1994-2007	Ősz Árpád id.	Kovács János
2007-2010	Holoda Attila dr.	Kőrösi Tamás
2010-2011	Holoda Attila dr.	Müllek János
2011-2014	Holoda Attila dr.	Nagy Gábor
2014-	Molnár Zsolt	Nagy Gábor

A Vaskohászati Szakosztály rövid története

Az ország iparában mindig különösen fontos szerepet játszott a vaskohászat. A 2. világháborút követő újjáépítés tovább növelte jelentőségét; ennek egyik következménye lett, hogy 1949-ben megalakult a Vaskohászati Szakosztály, fórumot biztosítva az acéliparban dolgozó szakemberek szakmai-közéleti tevékenységének. Az egyesületi munka súlypontjai kezdettől fogva a helyi szervezetek voltak. Az ott dolgozó szakemberek gyakorlatilag valamennyi vállalatnál önálló helyi csoportot alakítottak, amelyek értelemszerűen az anyavállalat szakmai feladataival foglalkoztak.

A hazai vaskohászat „fénykora” kb. 1950-től az 1970-es évek közepéig tartott. Ebben az időszakban épült fel az új acélmű Dunaújvárosban, de a hagyományos kohászati bázisoknál (Diósgyőr, Ózd) is jelentős fejlesztések voltak. A termelés dinamikusán nőtt, de fajlagosan (egy főre vetítve) még mindig kisebb volt a régió átlagánál (nem lettünk a „szén és acél országa”).

Az ágazat szárnyalása természetszerűen dinamikus fejlődést hozott a Vaskohászati Szakosztály életében is. Legfontosabb eredmények:

- A helyi szervezetek száma 11-re nőtt,
- valamennyi vaskohászati technológia területén szakcsoportok alakultak.
- Először az alaptechnológiák (nyersvasgyártás, acélgártás, hengerlés, hidegalakítás) területén, majd további kapcsolódó területeken (anyagvizsgálat, ipargazdaság, kovácsolás, tűzállóanyag, automatizálás, energetika) rendszeresen ismétlődő országos konferenciákat szerveztek, amelyekeken esetenként külföldi előadók is szerepeltek.
- A szakosztály nemzetközi kapcsolatrendszere ugrásszerűen fejlődött; 1970-ben az angol, a német, a svéd és a francia vaskohászati egyesületekkel közösen Balatonfüreden megrendezték az 1. Nemzetközi Clean Steel (Tiszta Acél) konferenciát, ami lehetőséget adott az osztrák, az USA-beli és a japán társégszervezetekkel való kapcsolatfelvételre is.
- Az országos rendezvények mellett számos tanácskozást, szimpóziumot szerveztek a helyi szervezetek és a szakcsoportok is.
- A fiatal szakembereket pályázatok kiírásával is közelebb hozták az egyesülethez.

Az 1970-es évek végén mind nemzetközi, mind hazai szinten stagnálni kezdett az ágazat, jelentős feszültségeket okozva az acélpiacon (túlkínálat, árcsökkenés). A figyelem középpontjába a gazdaságos működés biztosítása került; a szakosztály különböző fórumokon foglalkozott ezekkel a kérdésekkel és javaslatokat dolgozott ki az irányító szervek részére. A kialakult válsághangulat hatására csökkent a szakosztály létszáma, és csökkent a szakmai rendezvények száma is.

A rendszerváltás alapjaiban változtatta meg a szakosztály működésének bázisául szolgáló vállalatok helyzetét. Az erőltetett privatizáció legnagyobb áldo-

zata Diósgyőr lett, amely többszöri újraélesztési próbálkozás után a 2000-es évek második felében felszámolásra került. Az ott dolgozó tagtársak ott folytatták az egyesületi munkát, ahol lehetett; a változó szakmai igényekhez próbáltak igazodni, a legbiztosabb terület azonban a szakmatörténeti munka lett, amire a helyi története és szelleme bőséges lehetőséget biztosított.

A szakosztály munkájának központja a legkésőbb privatizált, legnagyobb vállalathoz kapcsolódó Dunaújvárosi Helyi Szervezet lett. Érdemi szakmai munka ma elsősorban itt folyik: szakmai előadásai a vállalat aktuális kérdéseivel foglalkoznak. Bár lehetőségeik lényegesen beszűkültek, az ott dolgozó lelkes tagtársak mindent megtesznek az egyesületi élet fenntartásáért. A főiskolával együttműködve eredményesen vezetnek be a fiatalokat az egyesületi életbe.

A budapesti vaskohász csoport tevékenysége érdekes színfolt a szakosztály munkájában, amelyben az idős kollegák mellett az Óbudai Egyetem oktatói és hallgatói egyaránt részt vesznek. Évente szakmai kirándulásokat szerveznek, amelyek során egy-egy vállalat technológiáiról, berendezéseiről, termékeiről kapnak tájékoztatást. A hazafelé vezető út legtöbbször egy borospincén keresztül vezet. Minden év december 13-án megrendezik a Luca-napi szakestélyt, amelynek komoly részében híres professzorokról emlékeznek meg.

A hazai lehetőségek szűkülésével ellentétben a rendszerváltás után kiteljesedett a szakosztály nemzetközi kapcsolatrendszere és munkája. Tagja a Vaskohászati Egyesületek Nemzetközi Szövetségének, amely minden évben Düsseldorfban egyeztetési és tervezési a nemzetközi vaskohászati konferenciákat. A Clean Steel konferenciasorozat mellett ez adott lehetőséget az EUROMAT és az 1. Nemzetközi Hengerész Konferencia magyarországi rendezésére. Magyar kezdeményezésre indult meg a Tiszta Technológiák az Acéliparban, valamint az Anyag- és Energiahatékonyság az Acéliparban című konferenciák szervezése, amelyekre változó helyszínnel ma is sor kerül (az első Magyarországon voltak). Megindultak a 10. Clean Steel Konferencia szervezésének előkészületei (2018. szeptember).

Clean Steel Konferencia 2015 Budapest

Az új helyzetben a szakosztály régóta dolgozó tagjai számára a szakmatörténeti munka került tevékenységük középpontjába. A hagyományos kohászati bázisokból kikerült (Diósgyőr, Ózd, Salgótarján) nyugdíjasok éves rendszerességgel szerveznek konferenciákat: Miskolcon a Fazola Napok, Ózdon az Ipari Örökségvédelmi Konferenciák, Salgótarjánban a Salgótarjáni Ipari Emléknappok hozzák össze a régi kollegákat; ezeken évente sok száz szakember vesz részt. Fontos feladatuknak tekintik a felszámolásra került vállalatok dokumentumainak, berendezéseinek gyűjtését és védelmét. A miskolci tagok kiemelkedő eredménye, hogy létrehozták a Diósgyőri vár turista-centrumában lévő Ipartörténeti Emlékházat, amely a hely turisztikai lehetőségeit kihasználva számos bel- és külföldi látogatót vonz.

A vaskohászati szakmatörténészeknek nemzetközi szervezete is van: a Közép-európai Vaskultúra Útja Egyesület, amelyben osztrák, magyar, szlovén, szlovák, esetenként erdélyi kollegák dolgoznak. A vezetőség évente találkozik, és a jelenlévők kölcsönös tájékoztatást adnak munkájukról. A magyar tagozat tagjai jelentős publikációs tevékenységet folytatnak, de része a munkának a Somogyfajszon nyaranta sorra kerülő öskohász tábor is, ahová külföldi fiatalok is érkeznek, és az általuk készített bucakemencében a középkor technikájával vasat gyártanak.

Dr. Tardy Pál

A Szakosztály vezetői

Időszak	Elnök	Titkár
1949-1952	Szele Mihály	Jakóby László
1952-1953	Szeless László	Felföldi Zoltán
1953-1954	Selmeczi Béla	Felföldi Zoltán
1954-1958	Claus Alajos	Martin Imre
1958-1960	Szeless László	Martin Imre
1960-1963	Pilter Pál	Kemény Kornél, Dévényi György
1963-1966	Pilter Pál	Gruber Imre
1966-1969	Claus Alajos	Gruber Imre
1969-1972	Horváth János dr.	Gruber Imre
1972-1976	Horváth János dr.	Tardy Pál dr.
1976-1985	Hammer Ferenc	Tardy Pál dr.
1985-1990	Mezei József dr.	Schmidt György
1990-1994	Mezei József dr.	Zámbó József
1994-1997	Szabó József dr.	Grega Oszkár dr.
1997-2007	Szücs László dr.	Zámbó József
2007-2010	Lontai Attila	Boross Péter
2010-2014	Hajnal Attila	Boross Péter
2014-	Bocz András	Boross Péter

AZ OMBKE Fémkohászati Szakosztályának története

Az OMBKE 1949. évi új alapszabályának előkészítése – a korábbi területi tagozódás helyett – szakosztályok rendszerének életre hívását szorgalmazta. Így alakult meg 1949. február 9-én az Alumínium

Szakosztály, mely elnökének *Gillemot Lászlót*, titkárnak *Dobos Györgyöt* választotta. Az új szakosztály már alapítása előtt egy hónappal – közösen a Magyar Alumínium és Könnyűfémkutató Intézettel – „Alumínium” címmel szaklapot adott ki, melyet a BKL mellékleteként terjesztettek. Az 1952. évi közgyűlésen az Alumínium Szakosztály Fémkohászati Szakosztállyá alakult át. A vezetőség nagy súlyt helyezett a vidéki csoportok megszervezésére, és még abban az évben meg is alakult az ajkai, az almásfüzítői és a mosonmagyaróvári helyi szervezet. Ezt követte 1955-ben a Székesfehérvári Könnyűféműben, majd két évre rá Inotán a csoportok megalakulása. A szakosztályvezetés már az ötvenes években éves munkaterv szerint dolgozott. Rendszeres vezetőségi üléseikre a helyi szervezetek vezetői is hivatalosak voltak. Valamennyien legfőbb feladatuknak a vállalati műszaki fejlesztések problémakörét tartották. Ajkán már 1953-ban háromnapos szakmai ankétot tartottak, majd az 1955-ben megrendezett Könnyűfémipari Kongresszus már számos külföldi előadót és résztvevőt is idevonzott. Ez alkalomból a Magyar Posta kiadta a világ első alumínium bélyegét. A nemzetközi kapcsolati nyitás pedig már a 60-as évek elején megkezdődött, a Szakosztály képviseltette magát a leobeni Nemzetközi Könnyűfém konferencián. A szakosztály létszáma jelentősen nőtt, melyben közrejátszott újabb helyi szervezetek alakulása: Tatabánya (1958), Csepel (1963).

A Csepeli Fémmű emléktáblájának avatása 2013

Alakuló egyesületi élet

A fémkohászati vállalatoknál szinte mindenhol működtek szakmai klubok, amelyek nagyban segítették a helyi szervezeti élet erősödését. Bár a politikai helyzet miatt kezdetben háttérbe szorult az egyesületi szakmai hagyományok ápolása, talán ennek okán is a hatvanas évektől egyre nagyobb figyelmet kapott a szakmai emlékek gyűjtése. A fehérváriak 1960-tól induló gyűjtési mozgalma alapozta meg az Alumíniumipari Múzeum létét. A szakosztály önállósága fokozódott, fő feladatának a helyi csoportok irányítását és szakmai nagyrendezvények szervezését tartotta. Jellemzőek a helyi szervezetekhez kihelyezett – üzemlátogatásokkal együtt járó – vezetőségi ülések. A szak-

mai munka erősítésére a hatvanas évek végétől a helyi szervezetek mellett szakcsoportok alakultak: Alumíniumkohászati (1965), Színesfém (1965), Alumínium-félgyártmány (1966), Nemes és ritkafém (1967), Ipargazdasági (1967), Timföld (1969), végül Alumínium-készáru (1976). A BKL Kohászatban 1967-től „FÉMKOHÁSZAT” fejléccel új rovat indult. A szakosztályvezetés a magyar fémkohászat összetartásának kifejezésére a két főágazat (alumínium és színesfém) közt, egymást kiegészítve, megosztotta az elnöki-titkári tisztséget.

1969-ben a szakosztályi tagok sorából alakult meg az ICSOBA Magyar Nemzeti Bizottsága, erősítve a timföld és alumíniumkohászati ágak nemzetközi szakmai életbe történő kapcsolódását. A hetvenes éveket az erősödő külföldi kapcsolatok jellemezték. A szakmai utazások lehetősége megnőtt, mindenekelőtt a lengyel, csehszlovák és NDK-beli társszervezetekkel kötött megállapodások keretei közt.

A helyi szervezetek egyre több ismétlődő szakmai rendezvényt bonyolítottak le (Alba Régia Napok, MOTIM Szakmai Nap, Országos Ritkafém Anketók, Komáromi Műszaki Napok stb.). Folyamatosan nőtt a szakcsoportok összefogó szerepe. A Készáru Szakcsoport aktív tevékenységéből eredően 1981-ben újabb helyi szervezetek alakultak (Kecskemét, Hódmezővásárhely, Balassagyarmat). A hetvenes években szakosztályi kezdeményezésre indul a selmeci professzorsírok ápolása és az azóta hagyománnyá vált koszorúzások. A nyolcvanas évektől felerősödik a hagyományápolás, és terjed az egyenruha használata.

A helyi szervezetek életébe pillantva a legtöbb hagyománnyal a legnagyobb, fehérvári szervezet dicsekedhet. Több tekintetben úttörő szerepet töltek be nemcsak a szakosztályi, de az egyesületi életben is. Kiváló kapcsolati rendszert, így közös programokat alakítottak ki társszervezetekkel (Kecskemét, Mosonmagyaróvár, Inota). Kezdeményezői voltak az ökumenikus szakestélyeknek, Balás Jenő emléke ápolásának, a selmeci szalamander felvonulási rendje kialakításának, és a kecskemétiakkal együtt az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal való kapcsolatok megszervezésének. Hagyományos rendezvényeik a Míkulás bálók, a turisztikai programokkal bővített, részben önköltséges nagy létszámú szakmai tanulmányutak.

Nemzetközi Nagyrendezvények:

- Könnyűfém Kongresszus (1955, Budapest)
- Alumínium Konferencia (1963, 1972, 1978, 1985, Budapest – Székesfehérvár)
- ICSOBA Konferencia (1969, Budapest)
- Ritkafém Konferencia (1977, Pécs)
- Alumíniumpigment Szimpózium (1982, 1986, 1990 Kecskemét)
- Fémkohászati Napok (1983, 1986, 1989 Balatonaliga)

A mai szakosztályi élet

Már a politikai és iparszerkezeti váltás előtti években csökkentek a céges támogatások. „Elfogytak” a

szakmai fórumok, konferenciák is. A privatizáció előszele, majd a tulajdonosváltások és kohóbezárások kissé parkolópályára helyezték a szakosztály szakmai életét és anyagi helyzetét egyaránt. Az időszak szakosztály-vezetőségeinek a tagság egyben tartása mellett új, és lehetőleg hagyományteremtő programokat kellett kialakítani és megszervezni. 20-25 év távlatából elmondható, hogy ez – a lehetőségekhez alkalmazkodva – sikerült is.

1994-óta immár hagyománnyá vált a márciusi évindító ünnepi vezetőségi ülés, melynek fő programjai az 1948–49-es ünnepi megemlékezés, majd az „Emlékezés nagyjainkra” c. előadássorozat volt szakmai nagyságaink életútját bemutatva. Ezt követi aztán a „csülkös vacsora”, koccintások és a baráti beszélgetések. Hagyományos programjaink közé soroljuk a budapesti helyi szervezettel és a vidéki csoportok képviselőivel közös fehérasztalos kibővített évzáró vezetőségi üléseket is.

1995-től vált hagyománnyá Kunoss Endre, a Bányászhimnusz írója kálózi sírhelyénél történő koszorúzás és megemlékezés minden év novemberében, a székesfehérváriak szervezésében, de több helyi szervezet részvételével. Az ünnepet a falu is magáénak tartja, és aktív részese a megemlékezésnek.

A legjelentősebb, immár hagyományos éves nagyrendezvényünk a Miskolci Egyetemen 2000 óta minden ősszel megtartott Fémkohászati Szakmai Nap. A konferencia célja az iparszerkezet átalakulásának nyomán követése, új cégek és technológiák, időszakonként az OMBKE tevékenységének bemutatása, segítve a hallgatók szakmai eligazodását, elhelyezkedési lehetőségét. A konferenciát követő koncertprogram után szakestély ad tág teret a hagyományörzés rítusainak. A rendezvény anyagi háttérét minden évben a konferencia előadók szponzori tevékenysége biztosítja.

Szakosztályunk 2003-tól minden közgyűlés előtt – a selmeci professzorsírokhoz hasonlóan – megkoszorúzza az OMBKE alapító elnökének, Sóltz Vilmosnak a Kerepesi temetőben lévő sírját, melyet időközben közadakozásból fel is újítottak.

A volt HUNGALU alapokon 2004-ben alakult a budapesti helyi szervezet, aktív szakmai programjaival (autóipari üzemlátogatások) a teljes szakosztályt is szolgálja.

Kiemelkedő egyesületi tevékenység folyik változatlanul a legnagyobb taglétszámú fehérvári helyi szervezetenél. Havi klubnapjaikon rendszeresek a szakmai előadások is. Alakulásuk óta képes „Emlékalbumot” vezetnek, amely egyben eseménynapló is az utókor számára. Kiváló az együttműködésük az Alumíniumipari Múzeummal, nagy sikerűek közös rendezvényeik a „Múzeumok Éjszakája” kapcsán.

A Szakosztály szakcsoportjai időközben leépültek, a helyi szervezetekben viszont változatlanul aktív az egyesületi élet. Ajka változatlanul a Veszprémi Egyetemmel szervez közös programokat, míg Inotán az újabb fejlesztések adnak lendületet az egyesületi élet-

nek. Fehérvár nyomdokain gazdag programokat szerveznek a kecskeméti, összefogva Bács-Kiskun és Csongrád megyék szövetségét, befogadva a megszűnt hódmezővásárhelyi szervezet „Tiszántúliak Társasága” elnevezésű csoportját. A csepeliek nosztalgia klubként működnek, de teljes a részvételük az egyesületi eseményeken, míg Mosonmagyaróváron „elfogytak” a fémkohászok, de az időközben öntész helyi szervezetté alakult csoporttal változatlanul kiváló a Szakosztály kapcsolata.

A szakosztály életének elmúlt évtizedében sikeres és jelentős esemény volt az Alumíniumipari Múzeummal közösen szervezett két ipartörténeti művészi fotótárlat. 2013-ban pedig két táblaavatóval egybekötött emlékkonferenciát tartottunk Csepelen. Előbb az első hazai alumíniumkohó épületének falára került öntött alumínium emléktábla mind a négy megszűnt alumíniumkohó emlékére, majd a Csepeli Fémmű dicső múltjára emlékezve került fel réztábla a volt igazgatóság épületére. A 2000 és 2010 közti Bányász-Kohász-Erdész Találkozók érdekes színfoltjai voltak a Fémkohász Firmák Táncscsoportjának fellépései.

Hajnal János

A Szakosztály vezetői

Időszak	Elnök	Titkár
1949-1952	Gillemot László dr.	Dobos György dr.
1952-1954	Jakóby László	Dobos György dr.
1954-1960	Romwalter Alfréd	Tímár Vilmos
1960-1963	Köves Elemér	Horváth Antal
1963-1966	Köves Elemér	Nagy József
1966-1969	Lomniczy Dezső	Laár Tibor
1969-1972	Soltész István	Laár Tibor
1972-1981	Várhelyi Rezső	Laboda Sándor dr.
1981-1985	Várhelyi Rezső	Komjáthy István
1985-1990	Mayer János	Molnár István
1990-1994	Horváth Csaba	Molnár István
1994-1997	Hatala Pál dr.	Balázs László
1997-1999	Petrusz Béla	Balázs László
1999-2000	Petrusz Béla	Hajnal János
2000-2010	Petrusz Béla	Hajnal János
2010-2011	Petrusz Béla	Sándor István
2011-	Csurgó Lajos	Sándor István

Szemelvények az OMBKE Öntészeti Szakosztály történetéből

Az OMBKE 1952. február 16-17-ei, az alapítás 60. évfordulóját ünneplő jubileumi közgyűlése az alapszabály módosításának jóváhagyásával döntött arról, hogy a jövőben az öntészek jogilag is jóváhagyott szakosztályi keretek között végezzék egyesületi tevékenységüket.

Az egyesületi munka a szakosztályok vezetőségének irányításával elsősorban a munkahelyekhez köthető helyi szervezetekben és az egyén szűkebb szakmai érdeklődésének megfelelő szakcsoportokban, munkabizottságokban folyik. Ezekből a hat és fél évtized alatt számos alakult és szűnt meg annak megfelelően,

ahogy szakmánk helyzete, hazánk öntvényesszükséglete, az öntvénytermelés súlypontja is változott. Jelenleg a nyolc helyi szervezetünkben és két szakcsoportunkban 263 tagot tartunk nyilván. Valamennyi korábbi szervezetünket nem sorolhatjuk fel, de egyet, az 1972-ben alakult FISZEMUBI-t (Fiatalokat Szervező Munkabizottság), ki kell emelni. Ez a munkabizottság elsősorban a Budapesten dolgozó fiatal kohómérnököket fogta össze. Rendkívül gazdag programjuk volt, rendszeresen szerveztek szakmai összejöveteleket, üzemlátogatásokat, évenként autóbuzosos külföldi tanulmányutakat. Rendszeres közreműködői voltak a nagyrendezvények szervezőbizottságának. Az öntész fiatalok voltak az elsők, akik a hetvenes évek közepén megkezdték a selmeci professzorsírok rendbehozatalát, felújítását, s ők voltak azok, akik később közreműködtek az Óvárban újra felállított, az 1849-es branyiszkói győzelem emlékét fél évszázaddal később megörökítő Honvéd-szobor rendbehozatalában. Közülük sokan ma is tevékeny, tisztséget is viselő tagjai szakosztályunknak.

Az egyesület egyik fontos célja a tagjai közötti szakmai kapcsolattartás biztosítása, új műszaki-tudományos információk továbbítása és a személyes találkozások, információcserék elősegítése. E célok elérésében fontos szerepe van lapunknak, a BKL Kohászoknak, amelyben külön rovatban jelennek meg az öntészeti tárgyú cikkek, tanulmányok. A rovatot az 1950-ben indított és 1991-ben megszűnt önálló szaklap, a BKL Öntöde utódjának tekintjük. A lap nem csak tudományos dolgozatokat közöl, hanem aktuális híreket is az egyesület és szakosztályunk eseményeiről, beszámolókat a hazai és nemzetközi szakmai rendezvényekről. A rovatot 1998 óta dr. Lengyelné Kiss Katalin és Szende György gondozza.

A szakosztály megalakulásával szinte egy időben – ez nyilván az akkori társadalmi változásokkal, az öntödék számának és teljesítményének növekedésével is összefüggött – egyre-másra jelentek meg magyar nyelvű öntészeti szakkönyvek, ezek egy része kezdetben oroszról fordított mű volt, és főként alapismereteket tartalmazott. A hetvenes években viszont már egyre több olyan, főként egy-egy szűkebb szakmai területet összefoglaló módon tárgyaló, magyar szerzőktől származó könyv is napvilágot látott, amelyeket a közép- és felsőfokú végzettségű szakemberek is haszonnal forgathattak. Kiemelendő közülük az Öntészet c. négy-nyelvű értelmező szótár, amely népes szakember csapat munkája eredményeként 1978-ban jelent meg az Akadémiai Kiadó gondozásában, s egyik alapja lett a később megjelenő előbb négy-, majd hétnyelvű elektronikus kohászati értelmező szótárnak. A műszaki könyvek megjelentetése a nyolcvanas évek végéig, a számítógép tömeges elterjedésének kezdetéig tartott. Az utóbbi években kizárólag közép- és felsőfokú iskolai tankönyvek jelentek meg, döntő számban elektronikus formában.

A szakmai ismeretszerzés fontos, de más jellegű fóruma a jelenleg két évente rendezett Magyar Öntőna-

pok rendezvénysorozata. Az elsőt 1959. április 6-7-én tartották, 2017. október 13-15-én a huszonegyediket rendezzük. Az öntőnapok igen gazdag programjában plenáris, információs és szekció előadások, üzemeletgatások, kiállítások, kerekasztal-beszélgetések szerepelnek. Az 1999-ben kötött együttműködési szerződés aláírása óta ezt a rendezvényt a szakosztály a Magyar Öntészeti Szövetséggel közösen szervezi. A résztvevők száma ismét közelíti a háromszázat, amennyi a hetvenes évek közepén-végén volt, amikor a magyar öntészet teljesítménye meghaladta az évi 370 E t-át. A doktoranduszok és egyetemi hallgatók bemutatkozására külön doktorandusz és diákszekció szolgál, öntési bemutatójukon az utóbbi alkalmakkor vendégül láttuk az ismét beindult középfokú szakmai oktatásban résztvevő diákokat is. A rendezvény elmaradhatatlan programja a hagyományos szakestély.

Az elmúlt évtizedekben hosszabb-rövidebb ideig más szakmai összejöveteleket is szerveztünk, így pl. temperöntési és mintakészítési napokat, járműipari öntvénygyártási ankétokat, nyomásos öntészeti konferenciákat, ill. később nyomásos és fémöntészeti napokat, öntődei fejlesztési szemináriumokat, Diósgyőrben öntő- és mintakészítő napokat, az Öntődei Múzeummal közösen harangtörténeti ankétokat, vagy a jelenleg is évente megtartott tudományos szakmai napokat a Szigetközben. Nincs olyan területe az öntészetnek, az öntődei berendezéseknek és az öntészeti segédanyag-iparnak, amellyel kapcsolatban kisebb-nagyobb rendszerességgel ne rendeztünk volna ankétokat, információs előadásokat, bemutatókat. Arra is volt példa, hogy a határterületi témákról, pl. anyagvizsgálat, más szakmai egyesületekkel közösen tartottunk konferenciákat. A szakosztály fennállása alatt szervezett szakmai rendezvényeinken a résztvevők összáma minden bizonnyal több tizezres volt.

Ugyan nem szakmai rendezvény, de itt kell megemlíteni, hogy az 1999-től évenként rendezett budapesti öntész bálakat az immár hagyományosnak tekinthető, a borsodi bányász barátainkkal közösen szervezett OMBKE-bál elődjének tekinthetjük.

Egy jól meghatározható területen végzett hatékony szakmai társadalmi munka elképzelhetetlen jól működő vállalati kapcsolatok nélkül. Szakosztályunk szerencsésnek mondhatja magát, mert a legnehezebb, válságos időszakokban is rendelkezünk ezzel. A helyi szervezetek támogatásán túl a kiépített pártoló tagsági rendszernek köszönhetően a szakosztály is hozzájut azokhoz a forrásokhoz, amelyek az elvállalt feladatok végrehajtását biztosítják. Jelenleg 19 pártoló tagunk van, az általuk nyújtott támogatás megközelíti évente a hárommillió forintot. Ezen felül a Fémalk Zrt. biztosítja már sok éve a BKL Kohászat négy számának éves megjelentetési költségét mintegy négymillió forint értékben.

Megalakulása óta kiemelt kapcsolatot ápolunk a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem dr. Nándori Gyula által 1965-ben alapított Öntészeti Tanszékével, ill. jelenlegi utódintézményével, a Miskolci Egyetem

OMBKE rendezvény az Öntődei Múzeumban

Járműipari Öntészeti Intézeti Tanszékével, valamint a ma már sajnos megszűnt dunajvárosi felsőfokú öntészeti képzés tanszékeivel. Támogató vállalataink lehetőséget biztosítanak a hallgatók gyakorlati tapasztalatainak elmélyítésében, kísérleteik elvégzésében, tagtársaink pedig rendszeresen részt vesznek az oktatási feladatokban, közreműködnek az államvizsga bizottság munkájában, a diplomatervek és PhD dolgozatok bírálatában. Példamutató az a vállalatokkal fenntartott együttműködés, amely a duális képzésben részt vevő hallgatók foglalkoztatására, későbbi munkavállalására vonatkozik.

Hasonlóan jó kapcsolatot ápolunk a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum öntészeti gyűjteményével, vagy ahogy mi ismerjük, az Öntődei Múzeummal. Reménykedünk, hogy a Ganz Ábrahám egykori vasöntődjében kialakított múzeum még hosszú ideig megmaradhat öntőiparunk emlékeinek őrzőjeként és bemutatójaként, esetenként rendezvényeink helyszínéül.

Magyarország 1933 óta tagja az Öntészeti Egyesületek Nemzetközi Szövetségének (CIATF), mai nevén az Öntők Világszervezetének (WFO). A II. világháborút követő rövid szünet után 1958-ban vették fel újra egyesületünket a szervezetbe. A két évente rendezett öntészeti világkongresszusok és a köztes években tartott Technical Forum-ok a szervezet legfontosabb megnyilvánulásai nagyszámú résztvevő előtt tartott tudományos előadásokkal, gazdag szakmai és kulturális programmal. Hazánk eddig 1978-ban és 1998-ban rendezett világkongresszust, míg a szervezetnek 1987-ben dr. Vörös Árpád személyében magyar elnöke volt. Tagtársaink a kongresszusokon több mint negyven előadást tartottak, ezenkívül több munkabizottságban fejtettek ki aktív tevékenységet.

A Magyar Öntészeti Szövetségen keresztül tagjai vagyunk továbbá az Európai Öntészeti Szövetségnek (CAEF) és a Közép-európai Öntészeti Kezdeményezésnek (MEGI). A CAEF több bizottsági és elnökségi ülést tartott hazánkban, míg dr. Bakó Károly tagtársunk 2007-ben a CAEF, 2002–2007 között pedig a MEGI elnöki tisztét töltötte be.

Külföldi kapcsolatainkban fontos szerepet játszottak a szomszédos országok testvéregyesületei, különösen a hatvanas-hetvenes években, amikor a külföldi utazás lehetősége nem volt korlátlan. A nagyobb ren-

dezvényekre való kölcsönös meghívással részt tudunk venni az európai szakmai közéletben, kapcsolatot tudunk teremteni fontos öntödei beszállítókkal.

Kezdetektől fontosnak tartottuk a hagyományápolást. Büszkén viseljük egyenruhánkat, veszünk részt szakestélyeken, sajnos egyre többször gyász-szakestélyen, és ápoljuk kiemelkedő munkát végzett tagtársaink emlékét kiállítással, szoborállítással, sírjuk ápolásával.

Akik érdeklődnek a szakosztály részletesebb tevékenysége iránt, keressék az „50 éves az OMBKE Öntészeti Szakosztálya” c. OMBKE kiadványt és a BKL Kohászat 145. évfolyamának különszámát, amely a szakosztály megalakulásának 60. évfordulójára jelent meg.

Lengyel Károly

A Szakosztály vezetői

Időszak	Elnök	Titkár
1949-1952	Vécsey Béla	Varga Ferenc
1952-1958	Hargitay Sándor	Varga Ferenc
1958-1960	Szász József	Gál Zoltán
1960-1963	Sáfár László	Gál Zoltán
1963-1966	Sáfár László	Vörös Árpád
1966-1972	Horváth Ferenc	Vörös Árpád dr.
1972-1981	Vörös Árpád dr.	Bakó Károly dr.
1981-1983	Kovács Dezső dr.	Szjz Zoltán
1983-1985	Kovács Dezső dr.	Sándor József dr.
1985-1990	Horváth Lajos dr.	Sándor József dr.
1990-1997	Szombatfalvy Rudolf	Lengyel Károly dr.
1997-2000	Lengyel Károly dr.	Ládai Balázs dr., Katkó Károly
2000-2007	Sohajda József dr.	Katkó Károly
2007-2010	Sándor József dr.	Szalai Attila
2010-	Katkó Károly	Fegyverneki György dr.

Az OMBKE Salgótarjáni Osztályának története

A Salgótarjáni Osztály majdnem egyidős az anyaez egyesülettel, mivel azt 1895-ben alakították meg Salgótarjában és környékén dolgozó bányász és kohász elődeink.

A BKL 1887-ben megjelent lapszámaiban megtalálható több, neves szakmai elődünk neve, akik a *Bányászati és Kohászati Szakirodalmat Pártoló Egyesületnek* – ami az OMBKE elődszervezetének tekinthető – tagjai lettek. A július 1-i számban olvashatjuk *Lázár Zoltán* kohótiszt és *Szelényi Jenő* kohómérnök nevét, bányászok közül az év során tagok lettek még Salgótarjából *Pfaff Gusztáv* bányagondnok, *Stacha Antal* bányafőnök és *Márkus Lajos* bányamérnök. A személyek nevét nem felsorolva megemlíthetjük azt is, hogy 1891 közepén a Rimamurány-Salgótarjáni vasműnél is felismerték e szervezet jelentőségét, amit alátámaszt, hogy a vezérkar három személyisége alapító tagként lépett be és „magukkal húzták” nagyobb számban az alkalmazottakat is rendes tag-

ként. (Itt be kell ismerni, hogy ezen új tagok jelentősebb része Ózdon dolgozott.) Az előd-egyesületünkbe több bányamérnök is felvételt nyert, úgy a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-től, mint az akkor területünkön még önálló Északmagyarországi Egyesült Kőszénbánya és Iparvállalat Rt.-től.

Aztán bekövetkezett 1892-ben a jeles nap, melyen létrejött az OMBKE. Az alakuló közgyűlésen többen is ott voltak Salgó-Tarjából, számukat kb. tíz főre becsülhetjük. Ugyanakkor a közgyűlési jegyzőkönyvben az alapító tagok között *Gerber Frigyes* bányagazgató, *Borbély Lajos* vezérigazgató és *P. Tetmayer László* vasgyári gondnok nevét olvashatjuk, és a rendes tagok között további 36 személy neve olvasható. Közülük néhányan, akik későbbi tevékenységükkel kiemelkedtek az egyesület működésében is: *Andreich János* bányamérnök, *Lázár Zoltán* vasgyári mérnök és *Róth Flóris* bányamérnök.

A megalapított egyesület alapszabálya szerint olyan területeken, ahol 10-nél több egyesületi tag van, lehet helyi szervezeteket, akkori elnevezés szerint „osztályokat” létrehozni. Ebben is jelentkezett a fentiekben már többször említett *Lázár Zoltán* aktivitása, aki együttműködve *Schmidt Géza* bányamérnökkel 1895. november 20-án felhívással fordult környékünk mérnökeihez. (Schmidt Géza is ott volt 1892-ben az egyesület születésénél, de akkor még nem Salgótarjában dolgozott.) E felhívás lényege az volt, hogy alakítsák meg az OMBKE Salgótarjáni Osztályát, és mindjárt meghívóként is szerepelt ezen felhívásuk, ami szerint 1895. december 1-én az acélgyári tisztikaszinóban délután 4 órakor kerül sor az alakuló gyűlésre. (*Ennek dokumentumai olvashatóak a BKL 1895. december 15-i számában.*)

Így is volt: összejött 18 bányász-kohász elődünk, kimondták a megalakulást és megválasztották első tisztségviselőinket: elnök *Gerber Frigyes*; alelnök *Jónásch Antal*; titkárok: *Zorkóczy Samu* és *Oláh Miklós*. Az így megalakult osztály megkezdte működését és további tagok szervezését. Az első osztályülésen, 1896. január 5-én az elnök már azt jelentette, hogy az osztály létszáma 40 főre emelkedett. Az osztály tagjai is foglalkoztak az egész Egyesületet foglalkoztató kérdésekkel, megbeszéltek azokat s véleményt adtak. Ilyen témák voltak: a bányatörvény, a szakmai oktatások fejlesztése, a vasérc kivitel megakadályozása (az akkori) Magyarországról, az Egyesület székhelyének átvitele Selmecbányáról Budapestre stb. Az egyesülések helyszínei változtak, gyakran a területünkön működő egyes bányatelepeket keresték fel.

Irodalmi tevékenységben kiemelkedett *Andreich János*, aki 1885-1915 között 35 cikket adott szaklapunknak – igaz ezeket nem mind Salgótarjában írta. Írt az „Országos vaskohó-altiszteket képző iskola létesítéséről”, írásában tantervi vázlatot is megadott, és javasolta, hogy „Feltéve azt, hogy a létesítendő intézet a szénbányászat és vaskohászat érdekét fogja szem előtt tartani, minden esetre jó volna, ha az intézet olyan helyre vagy vidékre kerülne, a hol virágzó vas-

művek és modern berendezésű szénbányák léteznek. Ilyen Salgótarján nagyközsége.” (BKL 1894. évi 11. szám „Melléklet” 4. oldal)

Az osztály üléseiről beszámolókat olvashatunk a BKL korabeli számaiban, de amíg 1895-1900 között 15, majd 1900-1910 között még 42 jelent meg, utána ez jelentősen csökkent.

Az 1. világháborút, illetve az azt lezáró ország-szétszedést követően csökkent a Salgótarjáni Osztály tagjainak aktivitása. Ugyanakkor ebben az időszakban 3 ciklusban is *Róth Flóris* volt az OMBKE elnöke, 1940-45 között tiszteletbeli elnöke. Az újraéledés Salgótarjában 1958 végén következett be, amiről két forrás alapján tudunk beszámolni:

- A *Bányászat* szaklapunk 1984. évi 10. számában megjelent írásban az akkori bányásztitkár azt rögzíti, hogy 1958. november 8-án volt a nógrádi csoport újjáalakulása.
- A *Nógrádi Népiújság* 1959. január 21-i száma így számolt be: „A salgótarjáni bányász és kohász mérnökök kezdeményezésére múlt év végén alakult meg Salgótarjában a Bányászati és Kohászati Egyesület helyi csoportja. Az alig több mint egy hónapos működése idején 250 bányamérnök és technikus lépett az egyesületbe, s közel 50 kohász mérnök és technikus jelentkezett tagként a Salgótarjáni Acélárugyárból is.”

Ekkor már beindult hazánkban a szocializmus építése és a „vas és acél” országának létrehozása. Szakmáink kiemelt jelentősége úgy az OMBKE-nél, mint Salgótarjában azt eredményezte, hogy bizonyos szakmai elkülönülések valósultak meg. A Nógrádi Szénbányáknál működő szervezet bányász társ csoportokkal és vállalatokkal erősítette meg együttműködését, az Acélgyárnál működő kohászaink is szakmabeli partnereket kerestek. „Hivatalosan” a két csoportunk önállósulása az 1964. évhez köthető.

Szakmai partnerekkel gyakran került sor kölcsönösen egymás meglátogatására – úgy Magyarországon belül, mint az akkor működő KGST országokban –, illetve szakmai konferenciák közös megrendezésére. A nemzetközi kapcsolatok építésében segítséget kaptunk az OMBKE központi szervezetétől és az akkor

110 éves jubileumi ülés Salgótarjában 2005

már létrejött Műszaki és Természettudományi Egyesülettől is. Közös eseményeink voltak a szakestélyek, néha szűkebb körű helyi választmányi találkozók. Ez így működött kb. 1994-ig.

A nógrádi szénbányászat leépülése akkorra már szinte teljes lett, bányászaink elvesztették bázisvállalatukat. A közös múlt alapján a két csoport kereste annak módját, miként lehet az egyesületi működést „megmenteni”, és ennek módját az összeolvadásban találták meg. Akkor az Acélgyár még többé-kevésbé egyben volt és a MTESZ Nógrádi Szervezete is működött, megvolt a városban felépült székháza, ami helyet adott a közös csoporttalálkozásokra. Később ez a „Technika Háza” is privatizálásra került, és onnan eltanácsolták szervezetünket. Bányász tagtársaink előrelátásának is köszönhető, hogy a helybeli Bányamúzeum épületében megtarthatjuk összejöveteleinket. 1993-ban, amikor a Bányamúzeumot átadták a város múzeumának, egy megállapodás került aláírásra, amely szerint „az OMBKE rendezvényeinek helyet biztosítanak az intézmény könyvtártermében”.

Csoportunk kérelmezte, hogy hagyományos nevünket, az „OMBKE Salgótarjáni Osztálya”-t ismét használhassuk, és az OMBKE küldöttgyűlésének jóváhagyásával így működünk: havonta klubnap beszélgetéssel, néha egy-egy kiselőadással, születésnaposaink felköszöntésével és nótáink éneklésével – szóval hagyományainkat ápolva.

Józsa Sándor – Liptay Péter

Az Osztály vezetői:

Időszak	Elnök	Titkár
2004-2007	Józsa Sándor	Czene Géza
2007-2010	Józsa Sándor	Czene Géza
	Liptay Péter	Solymár András
2010-2014	Liptay Péter	Józsa Sándor
2014-	Liptay Péter, Józsa Sándor	

Az OMBKE Egyetemi Osztály (EO) történetének rövid áttekintése

Az OMBKE Egyetemi Csoportjai (1955-1972)

1955. október 12-én a miskolci Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetemen megalakult a Miskolci Egyetemi Csoport (MECS). Az új csoport vezetőjének/elnökének dr. Kiss Ervin egyetemi docenst választották meg.

1958. május 5-én a soproni MTSZ székházban létrehozták a Soproni Egyetemi Csoportot (SECS). Ennek főbb vezetői a következők voltak: *dr. Zambó János* (elnök), *dr. Tárczy-Hornoch Antal*, *dr. Falk Richárd*, *dr. Tarján Gusztáv* (egyesületi alelnök), *Gyulai Zoltán*, *Nagyzsadányi Endre*, *Faller Gusztáv* (ügyintéző titkár), *Dehény Zoltán*, *Zólomy Miklós*, *Vadász Béla*, *Végyváry Károly*, *Hódosy Sándor*; *iff. Patvaros József* (titkárok).

1960. február 16-án a miskolci Nehézipari Mű-

szaki Egyetemen megalakult az OMBKE Egységes Egyetemi Csoportja (EECS). Az új vezetőség: *dr. Zambó János* (elnök), *dr. Falk Richárd* és *Kiss Ervin* (alelnökök), *Vereskői János* (ügyvezető titkár), *Patvaros József* és *Mikó József* (csoporttitkárok), *Kiss Tamás* (hallgató, ifjúsági titkár), *Németh László* és *Mihalik Árpád* (sajtófelelősök), *Demény Zoltán* (összekötő a Borsodi Szakosztállal).

1966-1972: Az EECS vezetői: *dr. Richter Richárd* (elnök), *dr. Patvaros József* (titkár).

Az OMBKE Egyetemi Osztálya (EO).

1972. április 18-án Miskolcon megalakult az Egyetemi Osztály.

Kunoss Endre emléktáblájának avatása Egyházashetyén 2011

Az új vezetőség: *dr. Alliquander Ödön* (elnök); *dr. Kiss Ervin* (alelnök); *dr. Somosvári Zsolt* (titkár); *Jónás Pál* (titkárhelyettes). Vezetőségi tagok: *dr. Farkas Ottó*, *dr. Debreczeni Elemér*, *dr. Bárczy Pál*, *Földesi János*, *Csete Jenő*, *Huszár László*, *Varga Mihály*, *Barabás László*, *Vinkó János*, *Baán István*, *Nagy István* (bányász és kohász hallgatók).

Szakosztály összekötők: Bányászati Szakosztály: *dr. Patvaros József*; Olajbányászati Szakosztály: *dr. Patsch Ferenc*; Fémkohászati Szakosztály: *Szepessy Andrásné*; Öntészeti Szakosztály: *Jónás Pál*; Vaskohászati Szakosztály: *Károly Gyula*.

Dr. Havasi István

OMBKE ECS és EO tisztségviselők 1955-től

Elnök (alelnök)	Időszak	Titkár (titkárh.)	Időszak
OMBKE Egyetemi Csoport(ok) (1955-1972)			
Dr. Kiss Ervin MECS	1955-1960		
Dr. Zambó János SECS	1958-1960	Faller Gusztáv (ifj. Patvaros József)	1958-1960
Dr. Zambó János EECS (Dr. Falk Richárd, Dr. Kiss Ervin)	1960-1966	Vereskői János (Patvaros József, Mikó József)	1960-1966
Dr. Richter Richárd (Dr. Kiss Ervin)	1966-1972	Dr. Patvaros József	1966-1972
OMBKE Egyetemi Osztály			
Dr. Alliquander Ödön (Dr. Kiss Ervin)	1972-1976	Dr. Somosvári Zsolt (Jónás Pál)	1972-1976
Dr. Nándori Gyula (Dr. Gózon József)	1976-1981	Dr. Károly Gyula	1976-1981
Dr. Somosvári Zsolt (Dr. Károly Gyula)	1981-1985	Dr. Földesi János	1981-1985
Dr. Károly Gyula (Dr. Patvaros József)	1985-1994	Dr. Benke László (Dr. Grega Oszkár)	1985-1990
		Dr. Grega Oszkár	1990-1991
		Kovács Árpád	1991-1994
Bóhm József (Dr. Zsámboki László)	1994-2000	Kovács Árpád	1994-1997
		Dr. Tóth Levente	1997-2000
Dr. Dúl Jenő (Dr. Zsámboki László, Dr. Bohus Géza)	2000-2007	Morvai Tibor	2000-2007
Dr. Takács Gábor (Dr. Török Tamás Dr. Dúl Jenő)	2007.05.- 2007.10.	Dr. Lukács Sándor	2007.05.- 2007.10.
Dr. Török Tamás (Dr. Féderer Imre)	2007-2010	Morvai Tibor (Márkus Róbert)	2007-2010
Dr. Havasi István (Dr. Dúl Jenő, Dr. Mende Tamás)	2010-	Márkus Róbert	2010-2011.06.
		Dr. Mende Tamás	2011.06.-2014
		Dr. Szabó Tibor	2014-